

Niks om je achter te verbergen

Het begin is er: de wekelijkse kloosterwandeling rond Jorwert moet de opmaat worden naar de vestiging van een heus protestants klooster op het open Friese land. Zou God dan toch weer terugkeren? TEKST: BERT VAN DER KRUK FOTO'S: GRACIELA ROSSETTO

Het is koud in de kerk, goed koud. Op de stoelen die in een cirkel in het koor staan opgesteld, liggen kleurige dekentjes. Pas als ik op het rode dekentje zit, zie ik om mij heen dat anderen het ding over hun knieën hebben geslagen. Die zijn hier vaker geweest.

We zijn met z'n twaalf en zingen een lied in het Fries: *lepenje my foar jo goedens en reitsje my oan*. Het is taal die hier thuishoort, in deze twaalfde-eeuwse kerk op het open, kale Friese land. Open mij voor uw goedheid en raak mij aan. We zingen het vier keer achter elkaar. Uit onze monden stijgt warme damp omhoog.

Aan de wand hangt in twee talen het gedicht 'Huis om stil te zijn' van de Friese dichter Eppie Dam. Het is het credo van dit protestantse klooster in wording. Wie weleens op het Schotse eiland Iona is geweest, voelt al snel dat de religieuze gemeenschap die daar in een oud Benedictijns klooster is neergestreken, de initiatiefnemers van Nijkleaster in Jorwert tot voorbeeld dient.

We zingen een lied dat daar, in het verre Iona, is geboren. *Take, o take me as I am*. We zingen het ook in het Nederlands en in het Fries. Het is duidelijk, dit is een huis waar de taal dicht op de huid moet komen. Net als de stilte. Na een stuk uit het evangelie van Lucas zijn we lang stil; niet twee minuutjes, het lijkt wel een kwartier. Alleen het geklik van de fotograaf verstoort de intieme stilte.

Ruig en winderig

Naar het afgelegen Iona trekken jaarlijks duizenden pelgrims en nieuwsgierigen, om zich te wentelen in de Keltisch-christelijke spiritualiteit of om gewoon te genieten van de ruige, winderige natuur van het eiland. In Jorwert is het zover nog niet. Maar spannend is het hier wel, zegt een vrouw uit Leeuwarden als we na het ochtendgebed zijn beland in een andere, iets warmere ruimte van de kerk. "Er valt iets te beleven, hier kan ik ja tegen zeggen."

Ze is opgegroeid met de kerk, maar

Dr. Hinne Wagenaar

heeft die gaandeweg vaarwel gezegd. Zo zitten er meer mensen rond de forse stamtafel. Haar buurvrouw bijvoorbeeld. "Na zondagsschool en catechisatie dacht ik: *case closed*. Ik kon niet langer tegen dat statische van de kerk." Voor de kloosterwandeling die we straks gaan maken, heeft ze haar nordic-walkingstokken meegenomen. Ook de anderen lijken goed toegerust voor de wekelijkse pelgrimage rond het dorp: oorwarmers, dikke jassen, bergschoenen. De wandeling gaat altijd door, ongeacht weer of wind. "Ik heb beweging nodig, ik ben een

*Uit onze monden
stijgt warme
damp omhoog*

*Wie weleens op
Iona is geweest,
voelt al snel dat
die religieuze
gemeenschap
Nijkleaster tot
voorbeeld dient*

doener”, zegt Willem Feyten. “Zitten en consumeren en luisteren naar een verkondigde waarheid, nee, dat is niks voor mij.” Liever laat hij zich spiritueel voeden door de natuur. Zijn vrouw Jacqueline geniet het meest van de ontmoeting met zielsgenoten. “Huggen met een vreemde vrouw, zomaar, dat is wat me vleugeltjes geeft.” Na een zoektocht langs boeddhisme en andere religies is ze er achter gekomen dat “het oude vertrouwde christendom” zo gek nog niet is. “Maar dan wel in een nieuw jasje.”

Lucht en Veld

We gaan de kou in. De wereld is nog wit van de winter, waardoor het landschap kaler en leger lijkt dan normaal al het geval is. “Het wordt een bijzondere wandeling”, verklaart voorganger Hinne Wagenaar, dominee in Jorwert en een van de initiatiefnemers van Nijkleaster. “We lopen met elkaar en toch ook alleen. Loop in je eigen tempo, voel je nergens toe verplicht. Inhalen, achterblijven – geen probleem.”

En dus blijf ik achteraan lopen als we rechtsaf slaan richting Baard, dat is mijn natuurlijke positie. Het is de bedoeling dat we het eerste stuk in stilte wandelen. “Ga niet te veel op in hemelse sferen”, waarschuwt Wagenaar nog, “want er rijdt weleens een auto.” Vanochtend is het rustig; we zien een paar fietsers, een man met een hond. Op het asfalt tikken de stokken van de nordic walkster. Van achter ons waait klokgelui uit Jorwert aan – elf slagen tel ik.

Aan het eind van de landweg met de mooie naam Lucht en Veld steekt Wagenaar geroutineerd zijn wandelstok omhoog. Hij vraagt of we het volgende deel van de route, opnieuw in stilte, willen nadenken over de tekst die hij in de kerk voorlas, over de verzoeking van Jezus in de woestijn. Hoe zit het met onze eigen verzoeken? Maar als we geen zin hebben om erover na te denken, is dat ook goed. Bewust of onbewust kies ik voor de laatste optie. Hoezo woestijn? Hier heerst de heerlijke kou. Liever kijk ik om me heen in dit open land waarin een mens automatisch klein wordt. We gaan rechts, nog steeds richting Baard. In de verte overall kerktorens,

als bakens in de witte zee. Achter de toren van Jorwert doemt de ranke kantoorkoloss van Leeuwarden op. Zo ver zitten we hier dus ook weer niet van de bewoonde wereld. In buurtschap De Him gaat opnieuw de wandelstok van Wagenaar de lucht in. We slaan rechtsaf, over een onverhard pad langs de vaart waaruit bij onze nadering honderden eenden opschrikken. “Heeft iemand het koud?”, vraagt Wagenaar. Uit zijn achterzak tovert hij een flaconnetje Chartreuse, gebrouwen in het Franse Karthuizerklooster waar stilte de ijzeren wet is. Vijftig procent alcohol, dus over bacteriën hoeven we ons geen zorgen te maken. Het flesje gaat rond, iedereen neemt een teug. Verwarmd beginnen we aan de laatste 2,3 kilometer, we mogen weer praten.

Verdwijnen en terugkeren

Gevoel voor symboliek heeft Wagenaar (51) wel. Heeft hij daarom ook Jorwert uitverkoren voor het nieuwe klooster dat voor de Protestantse Kerk in Nederland een van de pionierskerken is? Heeft immers Geert Mak zeventien jaar geleden het Friese dorp niet onsterfelijk gemaakt met zijn boek *Hoe God verdween uit Jorwert*? En biedt het klooster in wording niet een mooie gelegenheid God weer te doen terugkeren?

Nee, zo liggen de zaken niet. En van terugbrengen is al helemaal geen sprake, zegt de predikant terwijl we voortstappen langs het riet. Hij heeft

ook elders in Friesland gezocht, zoals in het lichtglooiende Gaasterland waar hij zelf vandaan komt. “Maar misschien is het daar wel te mooi, te beschut. In het open landschap van Jorwert is het net als op Iona: je hebt niks om je achter te verbergen.”

Behalve een niet al te lieflijk landschap zocht Wagenaar een kerkelijke gemeente die Nijkleaster mentaal en financieel wilde dragen. De kerk in Jorwert en enkele omliggende dorpen is inmiddels zodanig gekrompen dat voortgaan op oude voet niet meer werkt. “Maar er is nog wel een kerkelijke infrastructuur, er is geld, en de mensen die in de kerk zijn achtergebleven, willen wel wat.”

En dus dromen ze in Jorwert nu van een heus klooster. De woensdagse wandeling, de maandelijkse Nijkleasterdei en de driedaagse pelgrimstocht met Pinksteren zijn het begin. Binnen zeven jaar is hopelijk ook het echte klooster een feit, waar mensen zich kunnen terugtrekken om op adem te komen.

Bijna terug bij het dorp wijst Wagenaar met zijn stok naar een half vervalven boerderij, gelegen aan het pelgrimspad naar het verre Santiago de Compostela. Je ziet hem dromen: dat zou toch mooi zijn. De klok van Jorwert slaat twaalf keer. Terug in de kerk zegt Henk Kroes, ooit de beroemde voorzitter van vereniging De Friesche Elf Steden, nu voorman van stichting Nijkleaster: “Zo, lekkere koude snuit gekregen.”

Programma

Elke woensdagochtend: Ochtendgebed en Kleasterkuier (9.30-12.30 uur).

Elke 3e zaterdag van de maand: Nijkleasterdei (9.30-16.00 uur).

18-20 mei: 3 daagse pelgrimstocht met Pinksteren.

Informatie en aanmelding: nijkleaster.nl, tel. 058-255 09 98

Adres kerk: Sluytermanwei 4, Jorwert.

*‘Zitten en
consumeren en
luisteren naar
een verkondigde
waarheid, dat is
niks voor mij’*